

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma 2026

lkaholtk 19.03.2026 § 25
1377/02.00/2026

Valmistelija(t) toimialajohtaja Mikko Korhonen, p. 044 718 6200,
mikko.korhonen(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Esittelijä teki muutetun päätösehdotuksen:

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta merkitsee tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 2026 tämänhetkisen valmisteluvaiheen tiedoksi.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä ikääntyvien palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta merkitsee tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 2026 tämänhetkisen valmisteluvaiheen tiedoksi ja omalta osaltaan sitoutuu sen toteuttamiseen talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Ennakkovaikutusten arviointi

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 43

Liitteet ja oheisaineisto

Valmistelu

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi.

Valtioneuvosto on tehnyt 8.5.2025 päätöksen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2025. Päätöksen mukaan Pohjois-Savon hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2025. Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää

hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on jättänyt valtiovarainministeriölle hakemuksen lainanottovaltuuden muuttamisesta 13.6.2025. Hyvinvointialueen tulee laatia ja toimittaa valtiovarainministeriölle hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisen toimielimen hyväksymä suunnitelma tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkälläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suunnitelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata.

Hyvinvointialueen lainanottovaltuuden ehtona olevan päivitetyn talouden tasapainottamissuunnitelman tulee sisältää tuloslaskelma, tiedot investoinneista ja rahoituslaskelma ainakin vuosilta 2026–2029 laskentaperusteineen (oletus vuotuisesta palvelutarpeen kasvusta, oletus yleisestä hintojen noususta). Suunnitelmasta tulee käydä ilmi alueen tavoitteleva vuotuinen sopeutuksen määrä.

Eduskuntakäsittelyssä olevan hallituksen esityksen mukaan talouttaan täysimääräisesti tasapainottaville hyvinvointialueille voidaan myöntää mahdollisuus kattaa kertyneet alijäämät pidennetyssä aikataulussa. Valtiovarainministeriö voisi hakemuksesta myöntää mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät pidennetyssä aikataulussa niille hyvinvointialueille, joille se on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi. Kertyneen alijäämän tulee olla katettavissa uudessa määräajassa. Hyvinvointialueen tulee laatia aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi niin pian kuin mahdollista. Myös investointisuunnitelman toimittamista koskevat määräajat muuttuvat. Tuottavuus ja taloudellisuusohjelmaa 2026 hyödynnettäisiin myös haettaessa lisää aikaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen alijäämien kattamiseen, jos eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt 22.12.2025 taloussuunnitelman vuosille 2026 – 2028, jonka mukaan kertyneet alijäämät katetaan vuosien 2026, 2027 ja 2028 aikana. Alijäämien kattaminen edellyttää tiukkaa talouden ja toiminnan ohjausta apunaan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma 2026.

Tässä vaiheessa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma on luonnosvaiheessa. Omistajaohjaus- ja talousjaosto käsittelee tuottavuusohjelman 24.2.2026, jonka jälkeen asia siirtyy aluehallitukselle ja aluevaltuustolle. Kokousaikataulut huomioiden ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunnalle esitetään 19.3. kokouksessa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman 2026 tämänhetkinen valmisteluvaihe erityisesti ikääntyneiden palveluiden osalta.

